

Terwijl hij daarmee bezig was werd het kind echter steeds zwaarder, totdat Christoffel bijna bezweek. Het kind maakte zich bekend als Christus en vroeg hem het lijden van de wereld mee te dragen. Daarin vond Christoffel de zin van zijn leven. Christoffel betekent Christusdrager. Misschien zijn ook wij wel geroepen om Christoffel te zijn en het lijden van anderen mee te dragen. Christoffel is de patroon van de reizigers. Zijn feestdag is 24 juli.

Antonius van Padua (13)

Bij de hoofddeur staat het beeld van de H. Antonius van Padua. Hij was een van de eerste volgelingen van Franciscus. Ook hij leefde heel dicht bij God en wist mensen met Hem bekend te maken. Zijn grote gave was de vurigheid, waarmee hij het geloof verkondigde aan eenvoudige mensen: hij kon geweldig preken. Hij stierf in 1231 bij Padua. Zijn feestdag is 13 juni.

Mariakapel (14)

In de Mariakapel (de vroegere doopkapel) is een afbeelding van Onze Lieve Vrouw van altijddurende bijstand. Hier kun je de hele dag terecht om even te bidden of een kaarsje aan te steken voor een intentie.

Johannes en Vincentius (15)

Achter in de kerk staan hoog in het middenschip nog twee heiligenbeelden. Links de H. Johannes Evangelist, met het Evangelieboek en zijn symbool de adelaar.

Rechts de H. Vincentius a Paulo (1581-1660). Hij was een eenvoudige herdersjongen, die door hard studeren priester werd. In zijn ijver voor slaven, armen, wezen, zieken en priesters kreeg hij vele volgelingen. Van hem is de uitspraak dat je naar God gaat, als je naar de armen gaat. Caritatieve instellingen zijn vroeger naar hem vaak St. Vincentiusvereniging genoemd. Zijn feestdag is 19 juli.

Pius X (16)

In het portaal is de H. Paus Pius X (1835-1914) uitgebeeld in een gebrandschilderd raam. Hij heeft de leeftijd waarop kinderen toegelaten worden tot de *Eerste Communie* verlaagd tot 7 jaar, als ze nl. gewoon brood kunnen onderscheiden van het Lichaam van Christus dat we in de Communie ontvangen. Zijn feestdag is 21 augustus.

Oksaal en orgel (17)

Dit orgel uit 1928 heeft ±1800 pijpen, in twee partijen verdeeld vanwege de ramen. In 1982 is het orgel geheel gerestaureerd (door de koorleden van toen). De drie grote ramen stellen voor: *Koning David* met de harp (links), de *H. Caecilia* (midden), beschermheilige van de koorzangers (haar feest is op 22 november) en de *H. Paus Gregorius* (+604)(rechts) naar wie de Gregoriaanse zang is genoemd. Zijn feestdag is 3 september.

Isidorus, Martinus, pastoor van Ars (18)

De heilige in het volgende raam is Isidorus, patroon van de boeren (b.v. naam van veeverzekering). Zijn feest is op 6 mei. Hij was een eenvoudige, vrome, goedgeefse boer, heilig geworden zonder opvallende daden.

De H. Martinus in het volgende raam is beter bekend. Hij was een Romeins soldaat die zijn mantel in tweeën hakte met zijn zwaard om een arme bedelaar te beschermen tegen de winterse kou. Later werd hij bisschop van Tours. Zijn feest op 11 november wordt in Groesbeek gevierd met een lampionnen- of lichtjesoptocht.

In het volgende raam is de pastoor van Ars uitgebeeld. Hij nam het op zich om het kwaad van zijn parochianen uit te boeten door vasten en verstervingen. Hij vastte zo streng dat zijn collega-pastors hem uitlachten. Hij werd tijdens dat vasten ernstig door de duivel op de proef gesteld, maar toen hij overwonnen had, kreeg hij bijzondere gaven, die hij gebruikte om de mensen te helpen in de biechtstoel. Van heinde en ver kwamen mensen zijn raad vragen en hun zonden aan hem bekennen. Zijn feestdag is 4 augustus.

Biechtstoel (19)

Een van de zeven sacramenten is de biecht, het sacrament van boete en verzoening. Ons leven loopt niet altijd zoals we het graag zouden willen. Soms schieten we tekort tegenover anderen, tegenover onszelf en tegenover God. Als je echt spijt hebt, vergeeft God je. Het boetesacrament geeft ons daarnaast ook sacramenteel deze vergeving door datgene waarin je tekort schoot, bij een priester te belijden die jou de absolutie (=vrijspraak) geeft in naam van de liefdevolle God zelf. Dit kan ons extra kracht geven om daadwerkelijk opnieuw te beginnen. Vroeger gebeurde dit sacrament meestal in de biechtstoel. Nu kan zo'n gesprek in feite overal plaatsvinden.

Welkom voor een rondgang in de kerk van Cosmas en Damianus - Groesbeek

Hoogaltaar (1)

Het hoogaltaar staat gericht op het oosten, naar waar de zon opkomt, naar Christus die het Licht van de wereld is. Op het altaar staat het *tabernakel*, waarin de geconsacreerde (=gewijde) Hosties worden bewaard en daarmee de Heer zelf. Achter het tabernakel staat een *kruis*, waaronder *Maria en Johannes*. Gericht naar het tabernakel staan de symbolen van de *vier evangelie-schrijvers*: Lucas, stier (offerdier in de tempel), Matteüs, mens (geslachtslijst als begin), Johannes, adelaar (Openbaring) en Marcus, leeuw (uit de woestijn waar Jezus verbleef). Voor het tabernakel hangt de Godslamp, teken van Gods aanwezigheid. Op het front van het hoogaltaar staat 'Per ipsum et cum ipso et in ipso est tibi Deo Patri omnipotenti in unitate Spiritus sancti omnis honor et gloria p(er) o(mnia) s(aecula) s(aeculorum)': Door Hem en met Hem en in Hem zal uw Naam geprezen zijn Heer onze God almachtige Vader in de eenheid van de H. Geest door alle eeuwen der eeuwen.

De apsis (2)

In de 7 ramen van de apsis zouden de 7 *sacramenten* worden uitgebeeld. Maar de schenker van deze ramen wilde dat daar ook de beschermheiligen van de kerk *Cosmas en Damianus* werden uitgebeeld. Zo hebben zij naast het middenraam (Eucharistie) een plaats gekregen. Links daarvan Doop en Priesterwijding, rechts daarvan Huwelijk en Vormsel. De Ziekenzalving heeft een plaats gekregen aan de noordkant, de Biecht aan de zuidkant.

Aan de rand van de apsis hangen tegen de muur twee reliëfs die voorstellen, links de *Goede Herder* met het verloren schaap en rechts de *boetvaardige apostel Petrus* (na zijn verraad van Jezus). Ze hingen oorspronkelijk aan de biechtstoelen.

Links en rechts voor de apsis zien we een beeld van St. *Petrus en St. Paulus*, de twee grote steunpilaren van de Kerk die samen gevierd worden op 29 juni. Deze beelden komen nog uit de oude kerk en zijn van ± 1830.

Op ooghoogte zijn doorheen heel de kerk op pilaren 12 *rode kruisen* aangebracht. Deze symboliseren de 12 apostelen.

Zijkapellen (3)

Links en rechts van de apsis is een kapel met een zijaltaar, links toegewijd aan *St. Jozef* – met daarbij een raam met *St. Jozef*; rechts toegewijd aan het *heilig Hart van Jezus* - met daarbij een raam van *St. Willibrord*. Deze apostel van Nederland leefde van 658 - 739, kwam uit Engeland, was een monnik, werd de eerste bisschop van Utrecht en trok zich tenslotte terug in een klooster in Echternach. Feestdag 7 november.

Wierookvaten (4)

Bewieroken is een ritueel dat in de liturgie wordt gebruikt, b.v. om ons bewust maken van de Gods onzichtbare aanwezigheid in ons midden. De kerk van Groesbeek heeft twee wierookvaten (1864, 1893).

Sacristie (5)

De sacristie is de ruimte waarin allerlei toebehoren en benodigdheden voor de liturgie worden bewaard en waar voorganger en anderen zich voorbereiden op de liturgie. Bij de sacristie hangt een *klok*, in 1960 gegoten door Petit en Frissen uit Aarle-Rixtel.

Monstrans (6)

Monstrans (Latijn) betekent 'tonend'. In een monstrans wordt een geconsacreerde Hostie (de Heer zelf) getoond ter aanbedding. De parochie Groesbeek heeft een 16e-eeuwse torenmonstrans van verguld zilver, rijk versierd. De beeldjes aan weerszijden zijn Cosmas en Damianus en daarboven een beeldje van 'Christus Verlosser'. Bovenop een baldakijn en een kruisje.

Buitenste zijkapellen (7)

Aan de linkerkant is een kapel met *de gedachteniskruisjes* van degenen van wie het laatste jaar afscheid is genomen vanuit de kerk. Op een plaquette wordt *Indonesië-soldaat W.P.J. Cillessen* herdacht, geb. 13-7-1925 te Groesbeek, gesneuveld te Magalang op 6-6-1949.

Aan de rechterkant is een *Mariakapel*. In deze kapel staat een Mariabeeld dat uit de oude kerk komt. Voor de Mariakapel is de *doopvont* geplaatst. Oorspronkelijk was de doopvont achter in de doopkapel - nu Mariakapel - en mochten kinderen pas binnenkomen in de kerk als ze

gedoopt waren. Daarom is in oude kerken zoals deze de doopkapel net voor of naast de kerk gebouwd met een eigen toegangsdeur. Op de doopvont kan een 8-hoekig blad worden gelegd, waardoor de doopvont ook dienst kan doen als *altaartafel*.

Cosmas en Damianus (8)

Voor in de kerk staan links en rechts de beelden van Cosmas en Damianus, de beschermheiligen van de kerk. Ze kwamen uit Arabië en leefden omstreeks het jaar 300. Ze waren arts. Dat is te zien aan de attributen die ze bij zich hebben: Cosmas een medicijnfles in de linkerhand en Damianus een in de rechterhand. Deze tweelingbroers leefden sober. Hun levenswijze was gericht op het bijstaan van de medemens, waar ze geen geld voor vroegen (pro Deo). Hierdoor gingen velen over tot het christendom. Ze zijn de marteldood gestorven. Hun feest wordt gevierd op 26 september, naamdag van de parochie dus.

Elisabeth en Maria Magdalena (9)

In het zuidelijk transept (dwarsschip) van de kerk, die gebouwd is in de vorm van een Grieks kruis, staat het beeld van de H. Elisabeth van Thüringen met de rozen en de H. Maria Magdalena met zalfpot en kruis.

Elisabeth gaf veel van haar bezit weg aan de armen. Eens was zij onderweg met haar mantel vol brood. Haar man die het niet mee eens was, achtervolgde haar om te zien wat ze in haar kleed verborgen had. Toen vielen er niet de broden voor de armen uit, maar rozen. Zij is patrones van armen, behoeftigen en zieken. Haar feest is op 17 november.

Maria Magdalena, een vrouw uit Magdala, was van de duivel bezeten en wordt door Jezus genezen. Vanaf dat moment was zij een trouwe volgeling. Ze heeft Jezus' voeten gezalfd met geurige oliën en stond onder het kruis. Dit wordt beschreven in het evangelie. Ze is de patrones van de reukwerkmakers en de boetelingen. Haar feest is op 22 juli.

Barbara en Anna (10)

In het noordelijk transept staat het beeld van de H. Barbara en van de H. Anna.

Barbara werd door haar vader rond het jaar 300 opgesloten in een toren (ook uitgebeeld) omdat ze christen wilde worden; daarna werd ze door hem gedood. Ze is een echte 'noodheilige' en wordt aangeroepen tegen een plotselinge dood. Ze is patrones van de mijnbouwers, van mensen die met springstof werken, van begrafenisondernemingen en tegen blikseminslag.

Anna is de moeder van Maria en de oma van Jezus. Het kind naast haar is dus haar dochter Maria. Het feest van Anna (en haar man Joachim) wordt gevierd op 26 juli. Anna is de patrones voor zwangere vrouwen en vrouwen die moeilijk in verwachting raken en beschermheilige van het huwelijk. De naam Anna komt van het Hebreeuwse Hanna en betekent: lieflijke of begenadigde.

De kruisweg (11)

De kruisweg die aan noordelijke zijde begint, bestaat uit 14 'staties'; bij iedere halteplaats wordt iets herdacht en mee-beleefd van de lijdensweg van Jezus, die op Goede Vrijdag is gestorven. Zij is ontstaan uit het volksgeloof, dat een groot besef had van het lijden en dat zich in de lijdende Jezus herkende. In Hem vond men troost en zingeving voor het vele (eigen) schijnbaar zinloze lijden. Bij het bidden van de kruisweg kan men langs de staties trekken, mediterend en zingend bij elk tafereel, b.v. op Goede Vrijdag. Deze kruisweg stamt uit 1840 en is in 1999 gerestaureerd.

Crispinus, Franciscus en Christoffel (12)

Aan noordelijke zijde achter in de kerk is het raam van de H. Crispinus, patroon van de schoenmakers. Zijn feest is op 25 oktober.

Het volgende is het raam van de H. Franciscus. Hij was zoon van een rijk koopman, gaf alles op om te leven van armoede en gebed, en zich helemaal te wijden aan de zorg voor zieke medemensen en aan het geloof. Radicaal en vol liefde als hij was, kreeg hij vele volgelingen. Op het eind van zijn leven kreeg hij de tekens van de wonden van Jezus in zijn handen, voeten en zijde; ze vallen hier als stralen uit de hemel. Zijn sterfdag is 4 oktober. Vanwege zijn grote liefde voor de dieren werd die dag werelddierendag.

Dan is er het raam van de H. Christoffel. Van hem wordt verteld dat hij mensen op zijn brede rug een rivier over droeg. Op zekere dag tilde hij een klein kind over de rivier.